

Основні шкідники та хвороби капусти брюссельської.

Хвороби та шкідники значною мірою впливають на ріст, розвиток рослин капусти брюссельської, їх продуктивність. Втрати урожаю від ураження хворобами становлять у середньому 20-25 %, а у роки, сприятливі для розвитку хвороб, вони можуть сягати до 50%.

Сидорова І.М., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри генетики, селекції і насінництва Білоцерківського національного аграрного університету.

Однією з найневибагливіших і довгоростучих капуст вважається брюссельська капуста. Якість та рівень її урожайності значною мірою залежить від стійкості рослин проти поширених шкідників та бактеріальних хвороб.

Вирішальне значення для збільшення врожайності і виходу товарної продукції капусти брюссельської є здатність рослин протистояти масовому заселенню шкідниками. Комплекс її шкідників характеризується великим видовим різноманіттям (понад 200 видів). Капуста більше ніж інші культури пошкоджуються фітофагами від сходів і до збирання урожаю. Шкідники і хвороби, які знижують товарні якості капусти брюссельської є спільними з капустою білоголовою. Найбільш поширеними шкідниками є хрестоцвіті блішки, капустяна попелиця, озима совка, капустяний білан. Особливо великої шкоди завдає попелиця та гусінь озимої совки.

Капустяна попелиця – основний сисний шкідник, який досить широко розповсюджений і наносить значні пошкодження хрестоцвітним, особливо капусті. Пошкодження рослин сисним шкідником призводить до уповільнення росту уражених рослин і зниження їх продуктивності.

Капустяна совка – багатоїдний шкідник, чисельність якого значно зросла в останні роки. Гусениці старших віків зелено- або буро-коричневі, іноді навіть оксамитово-чорні, надзвичайно прожерливі, живуть поодинокі і

вигризають у листках великі наскрізні дірки. Після зав'язування головок капусти вони вгризаються всередину і прогризають там ходи, забруднюючи їх екскрементами. Пошкоджені головки загнивають і стають непридатними для споживання.

Найменше пошкоджується попелицею середньопізній сорт капусти брюссельської Вертус – бал ураження 3,0, дещо більше – сорт Розелла – 3,7. Сорт Мачуга найбільше пошкоджується попелицею (5,7 бала) та озимою совкою (7,7 бала). Серед пізньостиглих сортів капусти брюссельської найменше пошкоджуються попелицею пізньостиглі сорти Гронігер та Кетскайл (по 3,0 бали), найбільше – сорт Мезо нано – 4,3 бала.

Найстійкішими проти пошкодження озимою совкою є середньопізні сорти Вертус – 3,7 бала і Перфекшн – 4,0 бали та пізньостиглі сорти Кетскайл та Лонг ісланд, середній бал ураження – 3,0.

Брюссельська капуста найчастіше страждає від таких захворювань, як кила, біла і суха гнилі, чорна ніжка, чорна і кільцева плямистості, несправжня борошниста роса, судинний і слизистий бактеріоз і мозаїка, проте відсоток ураження незначний.

Найчастіше у капусти брюссельської зустрічаються симптоми слизистого бактеріозу, найуразливішими є сорти Кетскайл (пізньостиглий) та Вертус (середньопізній), середній бал ураження 0,04.

Кращий спосіб захисту капусти брюссельської від будь-яких інфекцій - виконання заходів щодо профілактики, якщо ж захворювання все-таки вразило брюссельську капусту необхідно провести обробку рослин фунгіцидами, наприклад Інфініто 61 SC, Квадріс 250 SC, Луна Експіріенс, 400 SC, Натіво 75 WG. Що стосується бактеріальних або вірусних захворювань, то вилікувати їх навряд чи вдасться, тому уражені екземпляри потрібно видалити з ділянки і спалити або для їх запобігання проводять обробку насіння біологічними препаратами (Ризоплан, Триходермін, Фітоцид). Як захід боротьби із хворобами є використання стійких сортів, суворе дотримання сівозміни й усіх умов вирощування.

Протягом вегетації при виявленні пошкодження капусти брюссельської шкідниками рекомендується проводити обробки посівів інсектицидами. Для боротьби з шкідниками рослини обробляють препаратами Матч 050 ЕС, Актара 240 SC , Нокаут та ін., що дозволені переліком пестицидів дозволених для використання в Україні. Обробку рослин слід проводити при перевищенні порогу шкодочинності шкідників.